

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ В ТУРИЗМІ

У загальному розумінні поняття «антикризове управління» – це дії, що спрямовані на запобігання чи пом'якшення наслідків кризи, спричиненої внутрішніми або зовнішніми факторами. Формування програм попередження й уникнення криз вимагає ретельного аналізу сучасного стану ринку та вивчення досвіду попередніх років.

Антикризову управління у туристичній галузі вирізняється складністю у визначенні зовнішніх загроз – імовірності їх настання та оцінювання можливих наслідків.

До основних ризиків туристичної галузі відносять економічні кризи, стихійні лиха, катастрофи, тероризм, війни, епідемії. Всесвітня туристична організація розподіляє ризики туристичного сектора за характером впливу на такі групи:

- туристичний сектор і пов'язані з ним комерційні першопричини (недотримання угод, шахрайство, невідповідний рівень гігієни та санітарних норм, пожежа, землетрус);

- людське та інституційне середовище за межами туристичного сектора (соціальні конфлікти, війни, тероризм, організована злочинність, правопорушення та торгівля людьми);

- особистий ризик – стосується індивідуальних мандрівників (злочинність, конфлікт з місцевими жителями, відвідування небезпечних місць, втрата грошей і документів)

- фізичні ризики, що стосуються довкілля – природно-кліматичні, епідемічні (вакцинація, відвідування небезпечних територій, піддавання небезпеці під час стихійних лих та епідемій) [1].

Кінець 2019 року – початок 2020 року. змінив туристичну галузь докорінно. Пандемія коронавірусу сколихнула світ і нанесла чималої шкоди економікам багатьох країн, та найбільш вразливою вона була для туристичної галузі. Згідно з даними UNWTO за 2020 р. обсяг міжнародних туристичних прибуттів скоротився на 73% порівняно з 2019 р. У 2020 р. туристичні потоки незначно зросли на 3,75%, проте порівняно з 2019 р. вони скоротилися на 71%. Закриття кордонів спричинило спад туристичної активності населення, об'єкти туристичної інфраструктури втратили значну частину доходу, багато туристичних підприємств збанкрутували і закрилися. За даними Всесвітньої туристичної організації, найбільших туристичних втрат за 2020–2021 рр. зазнали країни Азійсько-Тихоокеанського регіону (89%), Африка та Середній

Схід (74%), Європа (65%) та Америка (65%). Кризові явища, наслідки та їх вплив на туристичну галузь: скорочення податкових надходжень у Державний бюджет України на 18% порівняно з 2021 р. (за період січень – квітень 2022 р.). Втрати світового туризму оцінюються в 7 млрд дол. на кінець 2022 р. (найбільше постраждали туристичні ринки Єгипту, Туреччини та ОАЕ) [2].

Спочатку наслідки світової пандемії руйнівно вплинули на туристичний бізнес України, а з 24 лютого 2022 року військове вторгнення російських військ на територію України завдало нищівного удару по життю та бізнес-структурам українців загалом. Також наслідки російської військової агресії занесли важкого удару і по економіці світу. Під час війни українські підприємства зазнали більше збитків, ніж за два роки епідемії. В довгостроковій перспективі результати завданої шкоди важко оцінити, так як, воєнні дії продовжуються. За підрахунками Нацбанку, за час війни українська економіка втрачає 50% «неосвоєного» ВВП. Це означає, що економіка кожний тиждень для країни коштуватиме понад 50 млрд грн. – і це не враховуючи витрат від знищення інфраструктури. Закриття кордонів держави, небезпека, агресивні напади, скасування рейсів, обмеження пересування між регіонами України та ізоляція країни від іноземних туристів завдали значних збитків вітчизняній туристичній галузі,

Слід зазначити, що у сучасних реаліях українському туристичному бізнесу досить важливо використовувати у якості основного методу антикризового управління – реструктуризацію.– проведення організаційних, правових, економічних, виробничих заходів, націлених на зміну організаційної структури підприємства, його управління з метою забезпечення «фінансового оздоровлення», збільшення конкурентоспроможності послуг, підвищення продуктивності виробництва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Штангрет А.М. Антикризове управління підприємством / А.М. Штангрет, О.І. Копилюк. К.: Знання, 2020. 336 с.
2. Кузьмін О. Є., Юринець О. В., Дорошкевич К. О., Хоменко А. І. Використання імітаційного моделювання з метою ідентифікації ургентних інструментів антикризового управління підприємствами. *Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. 2022. № 13. С. 99–107.